

Fúria. El mar de l'Escala, embravit per una tramuntanada, el març del 2007
MANEL LLADÓ



ELOGI I REFUTACIÓ DE LA TRAMUNTANA
Xavier Febrés

Fotografies: Josep Maria Dacosta
Editorial: Diputació de Girona
Pàgines: 121
Preu: 13 euros

Notícies del país del vent

El periodista Xavier Febrés escriu un llibre atípic, exhaustiu i enraonat sobre la tramuntana

Escriure un llibre sobre la tramuntana comporta uns quants perills que tombarien d'esquena més d'un cronista inexpert. Un d'ells és la temptació del localisme, l'afany de circumscriure aquest vent a un àmbit geogràfic tan escollit que l'acabés convertint en una mena d'idiolècte atmosfèric. Un altre risc no pas menor seria l'abús del subratllat, del recurs al superlatiu per intentar transportar literalment la seva magnificència huracanada a l'estil. Un de fatal, en fi, seria a sobre avorir el lector amb l'adopció d'un punt de vista de cap d'estació meteorològica. Xavier Febrés (Barcelona, 1949), que no és cap principiant, no cau en l'error, i el seu *Elogi i refutació de la tramuntana*, publicat dins la col·lecció Josep Pla de la Diputació de Girona, s'ha de considerar a partir d'ara com el llibre més ben compost, amè i enraonat sobre el tema, la guia Michelin del nostre vent més indòmit i controvertit.

No és la primera vegada que Xavier Febrés es rendeix als efectes d'aquest vent

que, com molt bé diu, té la virtut de fer-se visible i del qual es declara ferm partidari enfront dels que aprecien els cels llagrimosos i plumbis. L'any 1995 ja va publicar, amb el biòleg Josep M. Dacosta –que ara signa les fotografies–, un llibret igualment atípic, *La tramuntana*, dins els Quaderns de la Revista de Girona que edita també la Diputació, però en aquelles pàgines no va exhaurir tot el que tenia per dir sobre aquest “luxu biològic” rutilant i fascinant, i durant anys no ha deixat de rumiar-hi mentre peregrinava cap als paratges més exposats als seus efectes, des del coll del Frare, a Portbou, el cim on els anemòmetres es tornen salvatges, fins al cap de Biarra, a Portvendres, o els penya-segats de Menorca. És a dir, des de l'Empordà –només faltaria– fins al Rosselló i les Illes, les regions on històricament té més prestigi, amb incursions puntuals al castell d'If, les Muntanyes Rocoses, el desert d'Algèria o els Alps suïssos. De tanta varietat en podria haver sortit una obreta flonja i fluc-

tuant, molt poc digna de la vigoria d'aquest vent, i en lloc d'això Febrés aborda el tema no només amb una alta claredat i precisió, sinó amb un mesurat alè líric que acolorix el paisatge sense embafar-lo.

Per aconseguir-ho se serveix de tres fonts bàsiques: la literatura, la ciència i l'autobiografia. De totes tres, la més rica és la tercera, la que propicia l'adjectivació rodona (“ampul·losa”, “sobreactuada”, amb una “lluminositat barroca”) i la imatge brillant, equiparant-la amb un “dandisme

L'estil posa color al paisatge i no l'embafa

atmosfèric”, un “luxu biològic, pneumofílic i vital”, un “moviment de la matèria carregat d'habilitat expressiva”, un vent en fi que “despulla de metàfores les siluetes del paisatge”, per més que els seus detractors li atribueixin una “dramatúrgia de mausoleu” i continuïn veient-la com “un vent de novel·la policial”. La segona part del llibre, “La tramuntana dels altres”, en canvi, adopta un to més periodístic, de compendi dels textos literaris i mèdics que han inspirat els cops furients, des de Josep Pla i Fages de Climent als menys previsibles Vladimir Nabokov, que va haver d'abandonar el balneari del Voló on s'hostatjava el 1929 perquè no la podia sofrir, o Bohumil Hrabal, escagarrinat per una ventada a Cadaqués el 1993. *